

Christian Benedict Michaelis

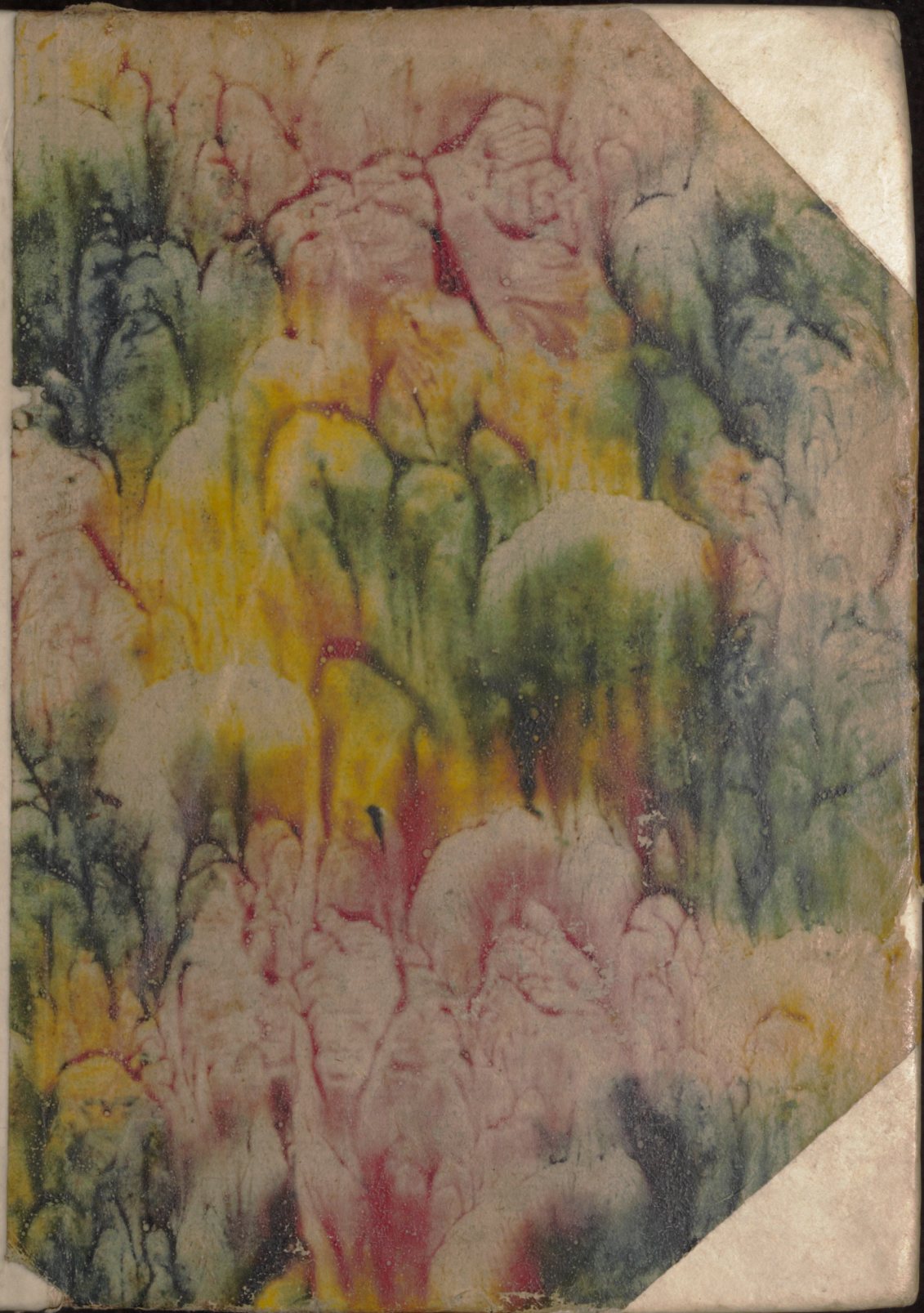
**Ferias Paschales Religiose Cvstodiendas Fridericianae Prorector Christ.
Benedict. Michaelis Theol. D. ... Vna Cvm Cancellario Directore Et Reliqvo Senatv
Academico Indicit Civibvs Proposita Brevi Dispvtatione De Statv Animae Christi
Corpore Solvtæ**

Halae Magdebvrgicae: Typis Ioannnis Christiani Hendelii, [1753?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862181208>

Druck Freier Zugang

A. B.
48. 6. 41.

63.

277
Fa - 1092 (63.)

1. Knapp de raptu et cruce Pauli
difest. prior
2. Knapp difest. posterior
3. Rambach de maiestate Chris.
diuina.
4. Callenbergii historia ecclesiae
orientalis recentior I.
5. Callenbergii histor. eccles. orient. II.
6. Michaelis de sapientia Christi.
7. Baumgarten de statu anima-
rum separatarum.
8. Baumgarten de fuga Christi-
anorum.
9. Fecht de forma cateche-
seos paulinae.
10. Walch's Luthers Briefe
an die Salzburgerischen Freymaurer.
11. Reinbeck's Gesinnung des
gebührl. Christi.
12. Baumgarten de omniprae-
sentiae vera notione.
13. Eleylos spiritus sancti.
14. Carpzov de Logw Philo.
nis
15. Rufius de veris sinceri-
tatis Christi requisitis.
16. Walchius de Lollaris
saec. XIII. testibus veritatis.
17. Resurrectionis Christi scopi.
18. Carponii program. pentecostale.
19. Bueldius de vocatione
sacra N. Test.
20. Wernsdorffius de mystica
Theologia.
21. Freylinghausen exortatio
energetico-philolo. ad psalmum
XVI.
22. Pastores bethlehemitici
23. Boehmer program. sacrum.
25. Michaelis demonstravit
quod substitutio victoriae
in opere redemptionis non
adversetur perfectionibus dei.
26. De falsis fictisque
religionibus.
27. Rus de introductione
in n. Test. generali.
28. Ihle de nominibus quibusdam
vet. et nou. Test.
41. Georgius de b. Lutheri
versione biblicorum
42. Vorrede, in mis unil. griech.
Uebersetzungen, welche den offentlichen
Dienst der Kirchen zu dienen können.
29. Freylinghausen. de cautionibus
quibusdam, quas probationes
dogmatum theologorum etc.
30. Baumgarten de immortalitate
Christi et christianorum.
31. Baumgarten de idololatria
christianorum idololatria.
32. Michaelis de liminibus
syriacis.
33. Riberitz de arca
foederis ordinaria columnae
nabis et ignis fide.
34. Michaelis ferias paschales
religiose custodendas.
de statu animae Christi etc.

35. Gasferius ultima
fata noachi est.
36. Jampert. Foedum
effectu respirationis
non carere demonstrat.
37. Juncker. de vera morbo-
rum diagnosi etc.
38. Büchnerus de analysi
phosphori urinae.
39. Juncker. de Chymi-
ficatione.
40. Struensee de in-
congrui corporis
motus insalubritate.

FERIAS PASCHALES

RELIGIOSE CVSTODIENDAS

FRIDERICIANAE PRORECTOR

CHRIST. BENEDICT.

MICHAELIS

THEOL. D. EIVSDEMQUE AC LL. GR. ET OO.

PROFESS. PVBL. ORDIN.

VNA CVM

CANCELLARIO DIRECTORE

ET RELIQVO

SENATV ACADEMICO

INDICIT CIVIBVS

PROPOSITA

BREVI DISPVATIONE

DE

STATV ANIMAE CHRISTI

CORPORE SOLVTAE.

HALAE MAGDEBVRGICAE,

TYPIS IOANNIS CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

Nniuersarium paschae sacrum quod iam rediit, omnium sine dubio antiquissimum est, quod veteris Christiani, mortalium religiosissimi, in memoriam seruatoris rediuiui, solenni ritu reque sacra facienda celebrarunt: id quod abunde vel ex eo constare potest, quoniam seculo iam secundo, de tempore illius certo ac definito, controuersias inter ecclesias orientis atque occidentis ortas esse legimus; qua ex re optimo iure conficitur, apostolorum iam aetate dies hos sacros habitos, ac religiose ac tos fuisse: quae ipsa sacri huius antiquitas, nobis quoque religionem venerationemque illius ad ferre debet; quo propius enim aliquid a prima rerum Christianarum origine abest, eo plus merito apud nos auctoritatis habet attentionemque nostram meretur. Hoc igitur vobis quoque CIVES OPTIMI dictum cupimus, quo tempus hoc multiplici gaudio laetum, recte atque ex Seruatoris sententia transigatis, aliisque incolis vrbs nostrae, bono vt par est, ea in re exemplo fitis. Quod si enim, homine ethnico docente,

didicisse fideliter artes,

Emollit mores nec finit esse feros:

quid quaesumus, vos decebit, qui non solum artes discitis, sed quoque a Christo appellamini, salutis vniuersi humani generis auctore optimoque vitae magistro, a cuius discipulis proinde omnis feritas & immanitas longissime abesse debet.

Cum vero nostri omnino officii sit, ad communia officia vos impellere; in praesenti quoque more in academiis recepto, scripto hoc id praestare instituimus. Propositum vero simul est, cohortationi nostrae breueni

breueni utilis alicuius argumenti, & quidem cum eo quod his diebus maxime celebratur coniuncti, tractationem praeponere, ac proinde de *statu animae Christi corpore solutae agere*. Delegimus vero hanc orationis nostrae materiam eo lubentius, quo infrequentius ab iis qui scribunt & dicunt tractari solet; cum tamen pars euangelii de Christo fit, quam sacrae litterae non praetermiserunt, quamque proinde a nobis plane praeteriri non decet. Tribus vero rebus, quae dicenda putamus, comprehendere animus est. *Primo* praemuniemus nonnullo orationi reliquae, non operose demum probanda sed satis iam probata; *deinde* de statu ipso animae Christi corpore solutae, eoque pertinentibus differemus; *denique* tangemus nonnulla, quae vel ex dictis de hoc argumento consequuntur, vel tamen aliquid cum iis coniuncti habent, notatuque non indigna videntur.

Quod itaque ad primam vniuersae orationis nostrae partem attinget, duo maxime sunt, quae iam pro certis satisque probatis ponimus. Primum merito inter illa, quae omni controuersia carere debent, est ipsa animae Christi humanae veritas atque integritas: hac enim de re sane tam liquido ex sacrarum litterarum testimoniis constat, ut illam negare insanum, ac proinde multis probare superuacaneum sit. Quam obrem etiam non est quod quis a nobis in praesenti exspectet, ut veteres quosdam haereticos ab inferis quasi excitemus, qui aut veritatem aut integritatem animae humanae Christi vel negarunt, vel saltem negasse crediti sunt; quarum vero portentosas absurdasque opiniones iam dudum vetustate oblitteratas, merita oblitio obruit. Alterum quod non minus, certum exploratumque habemus illud est, animam scilicet Christi vera corporis morte, a corporis societate vere & ita seiunctam esse, prouti in reliquis mortalibus diem suum obeuntibus seiungitur. Toties enim in sacris litteris veritas mortis Christi, itaque rei maximi omnino momenti, adfirmatur, iisdemque plane, quibus aliorum hominum obitus, verbis atque sententiis describitur, ut nonnisi cum summa impietate diuinaque testimonii detestabili irreuerentia negari possit.

His itaque praemunitis statim ad alteram eamque praecipuam orationis nostrae, partem progredimur, de ipso animae Christi solutae statu ac conditione, quantum ex s. litteris ea de re aliquid cognoscere datum est, breuiter disputaturi. Quo vero oratio nostra, certo ordine ac via procedat; primo de tempore quo Christi anima in tali statu

IV

fuit, deinde de statu illius ipso, ac denique de loco commorationis illius durante hoc statu agemus. Quod itaque ad tempus attinet, nobis quidem in praesenti non tam propositum est, de spatio temporis animae Christi seiunctae ipso, quam de causis breuitatis illius dicere. Satis igitur constat, non per triduum integrum, ac proinde per tempus admodum breue, animam Domini corpore mansisse solutam. Cuius rei duplex maxime causa, fuisse videtur. Prima scilicet ac praecipua ex decore, ut ita loquamur diuino repetenda est. Cum enim Seruator noster Θεανθρωπος, singularis plane persona & sine exemplo homo sit, similem per omnia sui non habens, conueniens omnino ac decens erat, eum, sicut in omnibus rebus πρωτευων dicitur, (Coloss I, 18.) ita in hac quoque aliquid praecipui habere: dignitati enim personae illius omnimodo cauendum erat, atque etiam tum cautum est, cum indignissime a mortalibus haberetur. Quemadmodum igitur cum propter excellentiam personae tum propter alias causas fieri plane non poterat, (Act. II, 24.) ut a morte teneretur, ita quoque ne id quidem per easdem causas fieri debebat, ut per longius temporis intervallum in morte maneret. Sufficiebat animam eius eatenus corpore solutam manere, ut de veritate mortis illius, quoniam id tantum intererat, aequis iniquisque iudicibus nulla plane probabilis dubitatio, relinqueretur; ceterum vero in hoc maxime negotio, a principe auctoreque vitae imo ipsa vita sempiterna, breuitati seruiendum erat. Altera breuitatis temporis causa in eo posita videtur, ut Seruator per reditum in vitam in eo rursus statu collocaretur, in quo partam humano generi pacem ac salutem, primo quoque tempore indigentibus adferre posset. festinatione enim hac in re omnino opus erat. Flagitabat id tristis conditio suorum, quos in mundo reliquerat, quorum infirmitati non solum fida verum etiam celeri medicina & curatione succurri oportebat. Pertinebat id ad fidem illius, quam dederat fidem habentibus verbis suis, se scilicet eos, post paullulum temporis visurum, animosque, fugata tristitia, gaudiis repleturum. Flagitabat consilium Dei de euangelio filii primo quoque tempore annunciando captum, cuius exsecutio, omnibus legitimis iam confectis, diu differri non debebat.

Sed sufficiant haec de temporis spatio; accedimus nunc ad explicationem alterius ac principis partis orationis nostrae, de ipso animae solutae statu exposituri; qua in re, omni coniecturarum vanitate reiecta,

V

reiecta, sacras litteras vnice duces merito sequimur. Describitur vero nobis status ille tanquam quierus, beatus, ac gloriosus, qui Domino finem, calamitatum, miseriarum, dolorumque omnino omnium, contra vero initium gaudii attulerit. Probabimus illud primo ex ipsius Domini hac de re-effatis, deinde ex reliquis in verbo Dei occurrentibus signatisque vestigiis. Primo itaque ipse Dominus ea de re nos satis edocet, quem proinde primo loco tam quam locupletissimum ea de re testem, audiri oportet. In quo statu igitur anima illius corpore soluta collocata sit, recte colligimus ex oratione illius ad maleficum misericordiam illius implorantem; huic enim, *dico tibi*, inquit, *hodie mecum in paradiso eris*. His scilicet verbis homini de salute sua sollicito receptionem in paradysum, & quidem illo ipso die, pollicetur: quae sane non corpori hominis sed animae illius a corpore seiunctae contigit, ac proinde ad solam illius animam pertinet. Haec ipsa vero translatio animae in paradysum, statum simul eius laetum, beatum, atque ab omni miseria illiusque periculo ac metu plane remotum, certissime indicat. Paradysus enim coelestis, vt ex reliquis N. T. locis, in quibus eius mentio sit, plane liquet, est locus gloriosus, in quo omnis generis mala atque incommoda plane exulant, contra vero altissima pax & liquidissima gaudia regnant. Quod vero animae hominis huius contigisse certum est, id sane animae Seruatoris quoque & quidem multo magis contigit. Diserte enim pronuntiat animam malefici *secum* in paradiso fore; qua oratione non solum id adfirmat, suam pariter animam corpore solutam in paradiso, ac proinde etiam in statu paradisiaco collocatum iri, verum etiam suam animam in locum illum gloriosum ac beatum ducem, latronis vero comitem fore. Altera vox Domini, ex qua statum animae solutae cognoscere licet, est vltima illa, quam moriens edidit, ad patrem effusa hisque verbis comprehensa, *pater in manus tuas commendo spiritum meum*. Spiritum ergo suum corpore mox soluendum patri in manus tradit, i. e. ad patrem peruenire atque in illius tutela intimaque societate esse cupit. Sicuti ergo fidelium animis corpore solutis illo ipso, quod ad *Dominum venire, apud Dominum esse* dicuntur, beatitudo, pax & gaudia promittuntur, ita sane animo Domini soluto non minora obtigisse credendum est, dum ad patrem atque in illius manum venit. Ex his itaque effatis ipsius Domini duo certissime conficiuntur: primo animam Domini corpore solutam, cruciatu, dolore, tristitia, omnique

malo plane fuisse liberatam, eosque idcirco magnopere errare, qui dolores animi post mortem adhuc fingunt; deinde gaudio contra gloria, bonisque coelestibus omnino fuisse adfectam.

Sed pergamus iam ad reliqua vestigia de statu animae Christi solutae in sacris litteris occurrentia. Pertinent vero maxime eo, loci nonnulli, in quibus *viuificatio* aliqua Christi commemoratur, quae vel a resurrectione illius distinguitur, vel ad spiritum illius diserte refertur. Ex priori genere est, locus Epist. ad Ephes. cap. II, §. 6., ubi apostolus triplex beneficium laudat, quod fideles cum Christo capite suo commune, imo ab ipso etiam habeant, *viuificationem* scilicet, *resurrectionem* & *collocationem* in coelestibus; haec tria ergo Christo quoque contigisse, atque etiam inter se distincta esse oportet, quoniam separatim ab apostolo enarrantur. Incipiamus, sententiam nostram vberius declaraturi, ab ultimo. In Christo ergo illud ultimum fuit, ut in coelestibus collocaretur; quod sine dubio ad ascensionem illius in coelum sessionemque ad dextram Dei, ac proinde ad totum Christum, ex anima & corpore constantem pertinet. Fidelibus vero simile quid in die Domini continget, in quo beatitudo illorum plane perficietur. Collocationem Christi in coelestibus antegressa est *resurrectio* illius, quae sine dubio proprie ad corpus Christi exanime pertinet, quod resuscitatum est, dum per coniunctionem cum anima illius, rursus animatum & gloria adfectum est. Idem beneficium continget credentibus in die Domini. *Resurrectionem* denique Christi antegreditur *viuificatio* illius, quam idem plane esse atque resurrectionem cur statuamus, causam plane nullam videmus, cum apostolus eam separatim ponat. Viuificatio aliqua spiritualis ad hanc vitam pertinens, quae apud homines in peccatis mortuos per regenerationem fit, plane locum non habet in Christo ab omni peccato libero. Si vero aliquid a resurrectione ad corpus pertinente distinctum est, nihil sane restat vel saltem nihil aptius est, quam ut eam ad animam illius solutam pertinere statuamus; quae *viuificata* dicitur, dum in statu vitae aeternae, beatae ac gloriosae, in mundo in adspectabili collocata est; eam enim in S. litteris *vitam* κατ' ἐξοχην dici, cui vita in his terris comparata quasi mors sit, tralaticium est longaue approbatione non indiget. Contingit idem beneficium fidelibus statim a solutione animae a corpore, cuius rei certissime expectandae simul

mul pignus accipiunt, dum in regeneratione vita spiritali donantur. *)

Alter locus, qui nobis ad hanc rem pertinere videtur, est locus admodum difficilis & quasi crux interpretum, i. epist. Petri III, 18., ubi Christus dicitur *inter emtus carne, viuificatus vero Spiritu*. Equidem nos non fugit, plurimos interpretes in ea sententia esse, *carnem* totam humanam Christi naturam, *Spiritum* vero diuinam illius significare, atque apostolum proinde id sibi velle, humanam naturam Christi per diuinam illius a mortuis fuisse resuscitatam; verum quibus difficultatibus haec interpretatio implicata sit, & quam parum verbis apostoli conueniat, alibi iam a nobis ostensum est. **). Nostra itaque sententia *caro* Christi, secundum quam interemtus dicitur, est corpus illius; *Spiritus* vero, anima illius soluta, quae corpore interemto, vita non naturali, (quam sane non amiserat) sed gloriosa statim donata dicitur. Ex his ergo effatis apostolicis duo illa, de statu animae Christi corpore solutae, supra commemorata rursus constant.

Restat denique vt de loco commorationis animae Christi per tri-duum mortis aliquid adiungamus. In paradiso igitur fuisse tamquam in sede propria spirituum consummatorum, ex superioribus omni plane dubitatione caret. Vtrum vero omne illud tempus illo in loco egerit, an etiam alia loca certis de causis in mundo illo inuisibili lustrauerit, alia quaestio est; quam nos sane, ab inutili nimiaque curiositate in sacris valde alieni, non moueremus, nisi locus Petrinus supra laudatus, nos ad eam deducere videretur. Sicuti enim id scrutari vel-

*) Conferri & expendi velimus aliud effatum Pauli admodum simile & ad illustrationem interpretationis nostrae apprime valens: Rom. VIII. 10. 11. *Si vero Christus, inquit, in vobis est, corpus quidem mortuum est* (i. e. certo nihilominus morietur). *Spiritus vero* (anima in hac vita sanctificata & a Christo ac Spiritu eius inhabitata) *vita est*, (i. e. statim a morte corporis vitam, gloriosam scilicet beatamque, nanciscitur) *propter iustitiam* (cuius in hac vita per fidem particeps facta est) deinde commate 11. ex eodem fonte certo expectandam corporis resuscitationem ducit. Ex quibus liquido apparet, apostolum *viuificationem* Spiritus & quidem talem quae corporis mortem consequitur, a viuificatione corporis distinguere, ac tamquam duo beneficia tempore distincta commemorare.

**) Confer Programma de *Christo interemto carne, Spiritu vero vita donato*, tempore Paschali A. c1810 cccxxxviii. in Fridericiana publicatum.

VIII

le, cuius vestigium in S. litteris non occurrit, temerarium putamus, ita id licere credimus in illo, cuius vestigia exstant. Quod si igitur Spiritus Christi vita donatus, anima illius soluta est, apostolus perspicue adfirmare videtur, Christum in statu animae solutae profectum esse ad Spiritus solutos in carcere, non ut aliquid aduersi adhuc in tristi illo loco pateretur, sed ut ibi concionaretur. Haec sane interpretatio simplicissima verbisque conuenientissima est, quae eo certe non bene refellitur, si modo a communiore receptaque sententia recedere arguitur. Argumentum interim illius concionis nos ignorare libenter confitemur, imo profiteamur ne quidem scire iam cupere, quoniam Deo in verbo, extra quod sapere nolumus, patefacere non placuit. Praecidimus vero hanc orationem, si modo vnum hoc generatim adhuc monuerimus; cum scilicet Domino moriente ac mortuo magna valde & multa in mundo adspectabili facta sint, per se iam admodum verisimile fit, nec minora nec pauciora illo ipso tempore in mundo inadspectabili Spirituum contigisse. Non quidem explicantur illa differius in S. litteris, ut distincte cognoscamus, innuuntur tamen & tanguntur passim ut sciamus.

Restat iam vltima vniuersae orationis nostrae pars, ex positura scilicet adhuc nonnulla, quae vel ex haecenus dictis consequuntur, vel tamen aliquid cum iis, coniuncti habent, notatuque non indigna nobis visa sunt. Primo itaque loco ex dictis illud apparet, statum Christi gloriosum quem vulgo exaltationis vocant, quod ad animam illius attinet, proxime a glorificatione animae Christi humanae, corpore solutae incipere. Vulgo quidem a resurrectione incipitur, quod etiam recte se habet ac s. codice praeunte fit, si status gloriosus, quatenus ad integram Christi humanam naturam pertinet, consideretur. Interim tamen certissimum manet, statum animae Christi solutae statu exinanitionis commodè comprehendere non posse, sed iam ad prima status exaltationis pertinere; id quod etiam ex similitudine fidelium constat, quorum status beatus animae apud Dominum, quin ad statum vitae aeternae ac gloriose pertineat, nemo prudens facile dubitabit. Quemadmodum vero porro corpora fidelium, anima iam coelesti gaudio adfecta, nihilominus in statu mortis manent, ita corpori quoque Christi ex animi idem quidem accidit, cum magno tamen discrimine atque excellentia fidelium. Ut enim ea iam non iteremus, quae supra de tempo-

temporis breuitate dicta sunt, restant adhuc alia non minora praestantiam Domini demonstrantia. Corpus scilicet Domini primo putredinis etiam internae plane expers mansit, spiritualiter quasi ac diuinitus, si ira loqui fas est, conditum cum vi & efficacia vinculi personalis, morte illius minime soluti, tum perpetua & plane singulari vnctione & inhabitatione spiritu S. Ex quo etiam fit, vt S. litterae de exanimi Domini corpore longe honorificentius verba faciant, quam de corporibus mortuis etiam credentium; nec enim ea vsquam de corpore Domini pronuntiata leguntur, quae apostolus de corporibus fidelium mortuis pronunciat, 1 Cor. XV, 43: hinc etiam corpus Domini exanime constanter a scriptoribus S. *σωμα*, nunquam vero *πτωμα*, idem atque Ebraeorum *גבלה*, Latinorum *cadauer*, Germanorumque *Leichnam* valens appellatur; cum tamen homines diuinitus adflati in Ioannis baptistae, hominis sanctissimi corpore nominando hanc verborum religionem non adhibuerint, *πτωμα* illud sine vlla dubitatione appellantes. Marc. VI, 29. coll. Apoc. XI. 8. 9. Iesai. XXVI. 19. Ex quibus, vt id quasi in transcurso moneamus, simul apparet, si circumspeditionem cautionemque biblicam in loquendo quantum fieri potest, sequi fas putamus, vsum Germanici vocabuli, *Leichnam*, in corpore Domini exanimi non nimis frequentandum & inculcandum esse. Consultum est, dignitati, honori ac praestantiae corporis Domini exanimis, s. codice duce, etiam verbis cauere ac consulere. Accessit honorifica sane sepultura Christi, qua ingratis hostium innocentiae illius non minus quam corpori debitus honos habitus, vt non iniuria inter praelusiones ac praecursiones glorificationis corporis consecutae referre queamus. *) Alterum quod obseruare placet in eo

*) Causae quoque aliae, praeter illam ex vinculo personali ductam, cur corpus domini post mortem aliquid praecipui habere debuerit, ad inuestigandum non sunt difficiles. Prima & vnica scilicet cum mortis ipsius, tum etiam antecedentis eam fragilitatis corporis humani, & consequentis putredinis, causa est peccatum; idque etiam apud ipsos fideles, perspicue id adfirmante Paulo, Rom. VIII. 10; licet apud hos propter impetratam peccatorum veniam, poenae loco amplius non sint. Atqui 1) in Domini anima, ac proinde etiam in corpore illius, vitium inhaerens plane non erat. Conueniens itaque fuit, illius corpus mortuum, aliquid praecipui, post mortem etiam, ex hac causa habere, quoniam nunquam officina peccati fuit, nec membra ac vires illius arma iniustitiae

in eo ponitur status animae Christi solutae *medius* iure dicitur, inter statum illius in vita mortali, statumque perfectae glorificationis resurrectionem ex mortuis consecutae. Cuius rei simile fidelibus euenire in aprico est, cum perfectio illorum & consummatio toties ad diem Domini referatur.

Tertio denique adhuc obseruamus, quanta sit patefactionis diuinae in sacris litteris praestantia, quae ut ex innumerabilibus aliis, ita etiam ex iis maxime apparet, quae de statu animarum corpore solutarum nos docet. Quantopere enim haec res eruditos rerum occultarum inuestigatores nullo non tempore exercuerit, neminem nisi in omni historia plane hospitem fugere potest. Nec vitio vnquam per se verti potuit mortalibus curare, cuius inuestigatio homine non solum dignissima, sed etiam plane illi necessaria est. Cum enim animus praestantissima maturae humanae pars si, eiusque immortalitas hominibus etiam lumine diuino carentibus maxime tamen verisimilis nunquam non sit visa; ecquid hominem magis decebit, quam de eo cogitare, quo animus solutus peruenturus, & vtrum illi bene an male futurum sit? At quantis tenebris hic omnia offusa sunt? nos igitur sequentia adhuc notamus. Qui in rem hanc sibi relictam suaque tantum intelligentia freti summo studio inquisuerunt, vel ad ineptias delapsi sunt, vel coniecturas modo ad modum incertas protulerunt, vel quod prudentissimum omnino fuit, ignorantiam suam candide confessi sunt. Ex hac vero rei rante, atque ad salutem hominis tranquillitatemque animi plane pertinentis ignorance, certissime conficitur, ingentem funestamque vniuersi generis humani mutationem, & quidem in deterius hominum culpa aliquando factam esse oportere; cum primis, de Deo virtutibusque illius, notionibus repugnet, culpam tam periculosa ignorantiae in Deo esse. Vnde vero certa huius rei notitia nisi ex S. litteris petetur? Ad iungimus denique, ea quae verbum Dei de statu animarum solutarum tradit, & Deo patre spirituum, & ipsa natura animae praestantiaque longe dignissima esse; quod ut probare facile est, ita tamen locus & tempus id iam agere non permittunt. Ergo id tantum monemus, immortales a nobis Deo Optimo Maximo deberi gratias quod de tanta re digna & vera per verbum nos edocuit; at cogitemus etiam simul, quam digna iustaque nos poena maneat, si aut

iustitiae exsisterunt. 2) imputatum quidem vere peccatum totius mundi incubuit Domino, ad quod luendum atque expiandum mors ipsi oppetenda erat. Hoc igitur *peccatum sumpsit omnino in corpore suo viuente in lignum*; (1 Pet. II. 24.) sed non deportauit de illo in corpore suo mortuo, ipsa enim morte in cruce oppetita liberatus est in iudicio Dei, & culpa & poena peccati alieni in eum collati. Ergo etiam hoc respectu corpus illius exanime, purum, sanctum, innocens, resque proinde iam ita comparata erat, ut sanctitati illius atque innocentiae cum verborum tum rerum dignitate singularis honos post mortem habendus esset.

fi aut cum improba & infana irrisorum, quos tempora nostra tulerunt, factione, in contemptum, & oppugnationem verbi Dei coniuramus, aut quidem de praestantia illius ac veritate loquimur & scribimus, at id quod verbo tenus defendimus & laudamus, rebus ipsis factisque oppugnamus ac vituperamus. Infelix est, qui de reuelatione diuina, defendendo illam, bene mereri cupit, sed illam non sequendo, de se ac salute sua male meretur; felix contra qui vtrumque ea via, quam ipsa reuelatio demonstrat, coniungit.

Haec ergo sunt CIVES OPTIMI, quae temporis opportunitate vfi de statu animae Christi corpore solutae, in praesenti breuiter disputare volumus; restat iam vt ea paucis complectamur, vobisque ante oculos proponamus, quae his diebus meditari, constituere atque serio agere officii vestri est. Primo itaque altissime animum cogitationemque omnem in eo desigite, Christum quoque pro vestris peccatis mortuum esse; ex qua consideratione duo maxime vos cognoscere oportet, primo scilicet peccati atrocitatem, infinitatemque malorum corporis animaeque ex eo proficiscentium; cum Deus nequidem filio in locum vestrum substituto pepercerit, cui sine dubio pepercisset, si nobis sine illius supplicio parcere potuisset. Discere vero simul etiam ex ea re potestis & deberis, quanto amore Deus & Christus in vos inflammati sint & quantopere saluti vestrae faueant, ille quod filium tradidit pro vobis, hic quod se lubenter pro vobis ad mortem obtulit. Neutrum vero cum debita animi adfectione salutarique effectum cognoscetis, nisi Spiritus S. lumen & vim vobis a Deo expetieritis, qui solus permittentes se ipsi ad salutarem cognitionem sui ac Seruatoris deducit; sine huius lumine, in rebus adeo necessariis caecus & insipiens est ac manet quilibet, etiamsi sibi, quantus quantus est, nil nisi sapientia esse videatur.

Meditamini vero etiam diligenterque & audire & tractare euangelium de reditu Christi in vitam, & quidem gloriosam nunquam finiendam. Hae vero meditatione ad tria inprimis vtendum esse cogitate. Primo scilicet deterreri ea mortales oportet ab omni contemptu Christi ac verbi gratiae, nec enim mortuo insultant profani homines sed viuo atque in aeternum viuenti, qui contemptum omnem vlcisci potest, atque etiam certo vlciscetur. Deinde vero maxime etiam ad alliciendum valet ac valere debet euangelium de vita Christi. Nam eam quoque ob causam vitam recepit salutis auctor, vt salutem morte partam, ipse quoque mortalibus per euangelium offerat, cupientibus adferat, consecutis confirmet ac conseruet. Persuasum itaque vobis habere potestis, tam certum esse Seruatorem etiam vos saluos velle, paratumque esse salutem vobis dare, quam certum est eum pro vobis mortem oppetiisse. Denique ex euangelio de reditu Christi in vitam discere etiam deberis, nemini iam licere & integrum esse, vt sibi ipse viuatur, sed Christo potius viuenti vnice iam viuendum

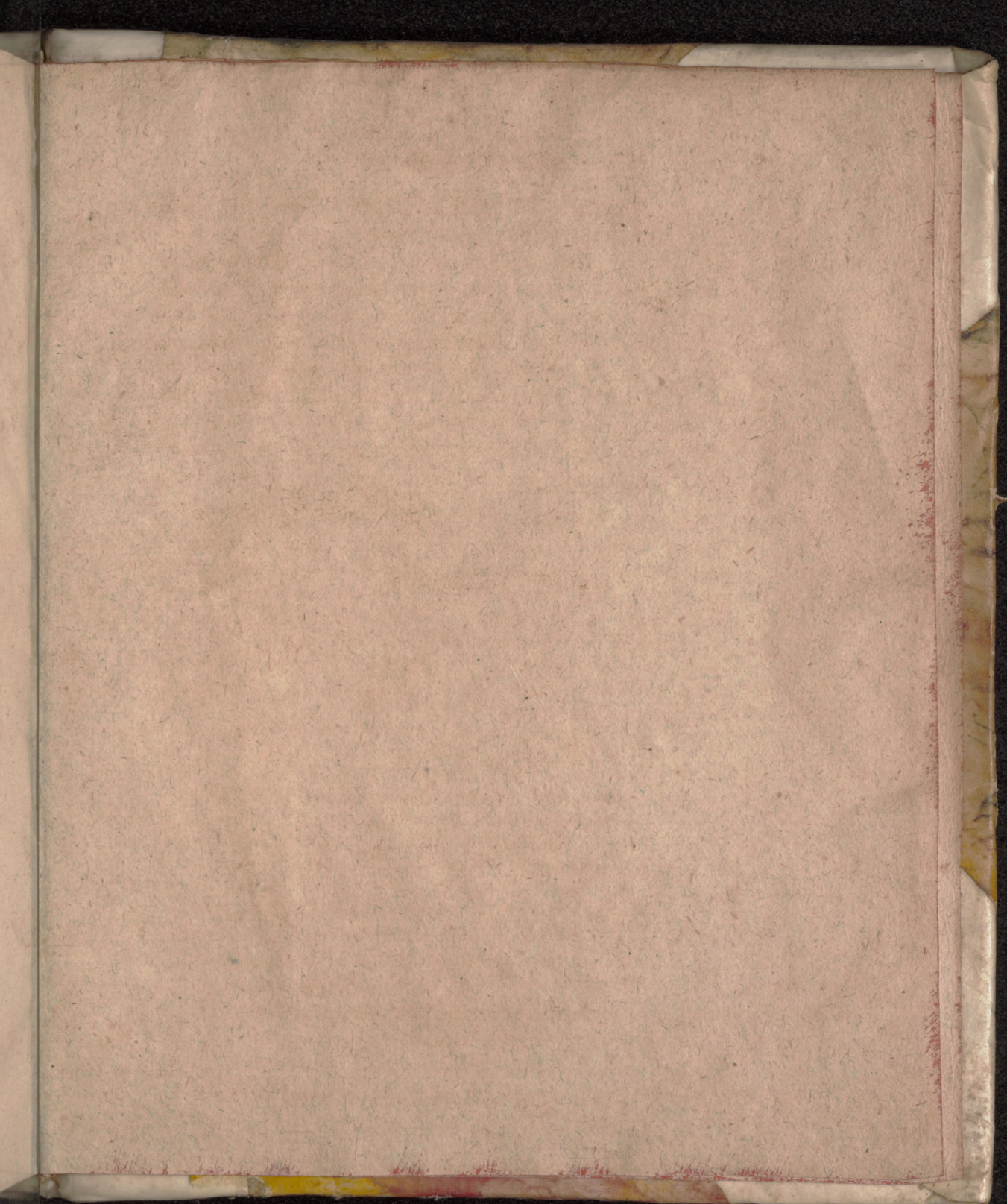
dum esse ab omnibus iis, quos Christus morte suo redemit sibi que totos adferuit. Viuit vero sibi, qui ad suum iudicium, voluntatem, gloriamque sua refert; contra viuit Christo, qui se suaque omnia ad illius iudicium, voluntatemque a Spiritu illius conformari patitur, sibi in nulla re fidens, Christo vero in omnibus confidens cunctaque ad illius dignitatem referens.

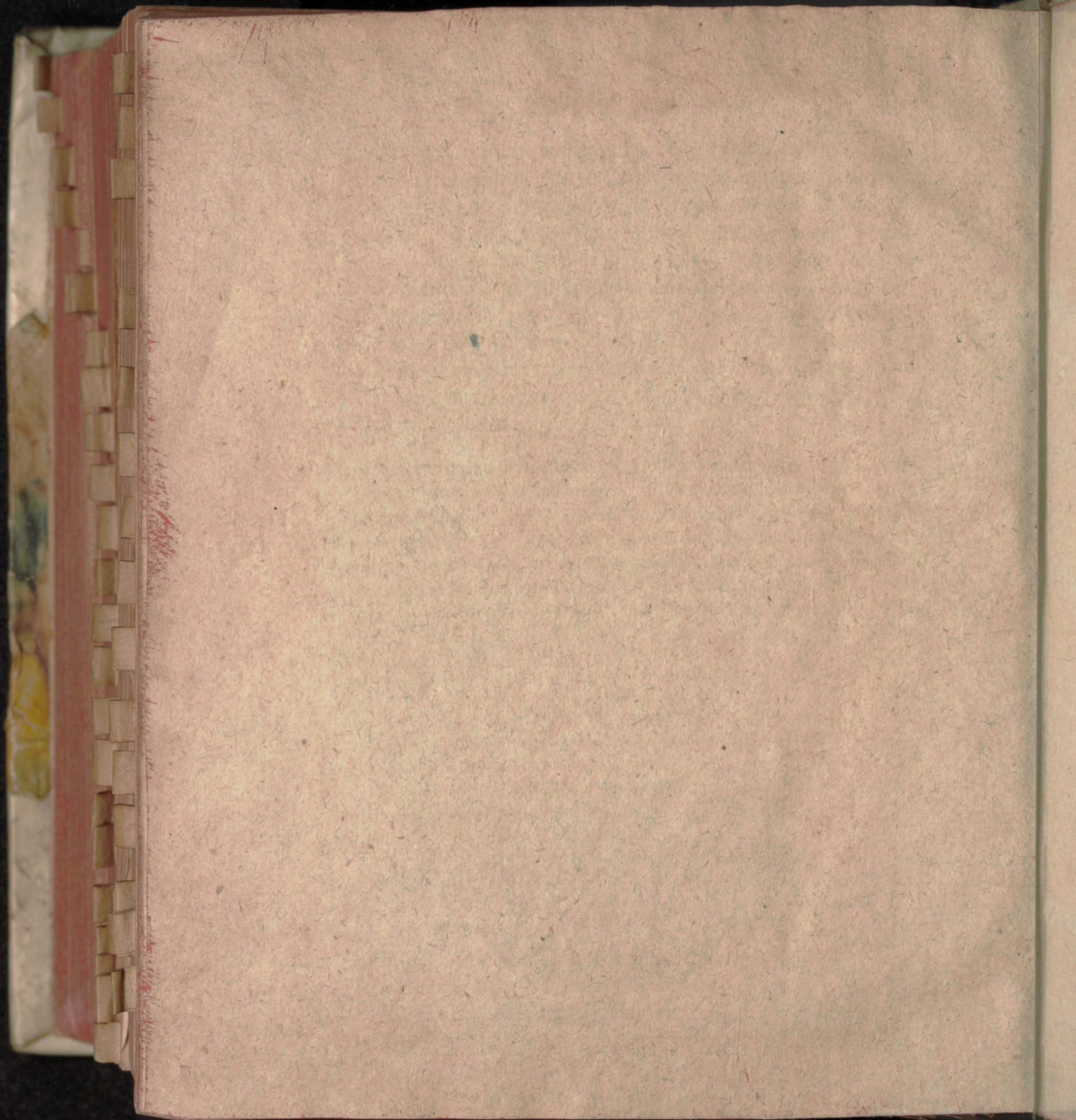
Quo vero haec omnia tanto melius ac certius a vobis per hos dies obseruentur obseruarique queant, grauiter non minus quam amanter vos hortamur, vt prauas societates, commissiones, reliquasque omnes peccatorum illecebras sollicitè fugiatis. Dedecora haec omnia sunt ipsius humani nedum Christiani nominis, quae proinde inter vos nullo, nedum sacro hoc tempore audiri deberent. Quod si vero coetus & sermones habere vultis, habetis sane exempla quae imitemini, amicorum scilicet discipulorumque Christi: qui licet incerti adhuc ac dubitantes de vita Christi, pio nihilominus animi affectu de eo colloquebantur; quid itaque nos decebit, vitam Christi verbis non solum sed rebus satis probatam, cognitamque habentibus. *Verbum ergo Christi, apostolo docente, largiter in vobis habitet in omni sapientia, docete & adhortamini vos ipsi psalmis, hymnis & odis spiritualibus cum gratia, canentes in corde vestro Domino.* Quod si facietis, non erit quod conqueramini, vos vacans a laboribus ordinariis tempus, si non perdideritis, perdidisse.

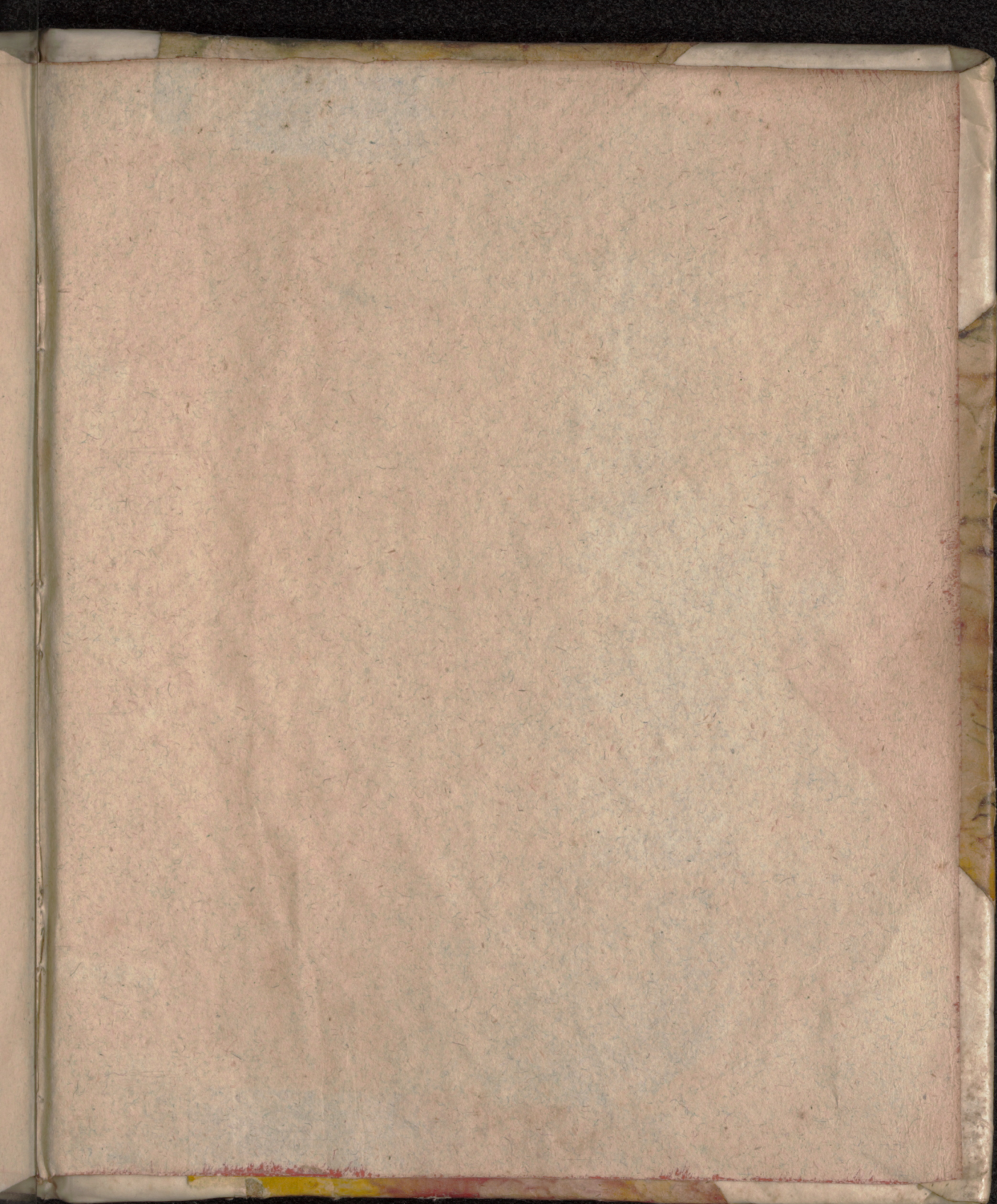
Denique cogitate etiam semper, tempus vobis omnibus tandem instare, quo vestrae quoque animae corporibus morte soluentur, nec esse quod sibi quisquam persuadeat, se Domino mori, qui Domino non vixit. Quoad ergo vsura lucis ac vitae vobis datur a Deo, id agite, vt cum Christo, olim quidem ac semel mortuo, nunc vero in aeternum viuente arctissime per fidem coniungamini, atque in eo per illum statu collocemini; vt vobis, per seriam atque vi fidei effectam abnegationem vestri caducorumque omnium, haec vita mors sit, ita enim mors vobis vita erit; qui enim cum Christo moritur, etiam cum illo viuet. Vtinam spem concipere de vobis possimus CIVES OPTIMI, licere nobis eo vos, quo Paulus Philemonem, pacto in fine orationis alloqui: *Scripsimus fiducia obedientiae vestrae, scimus vero, vos plus facturos quam diximus.* Cum vero sollicitudo adhuc aliqua hanc spem non sine grauibz causis infirmet, vos quaesumus id agite aliquando hoc tempore, vt illa confirmetur. Quod si non id, quod metumus ac detestamur, feceritis, sed id quod optamus libenterque sperare vellenus, Deus quoque in vobis plus faciet, quam petere aut intelligere poteritis. P. P. in Regia Fridericiana Prid.

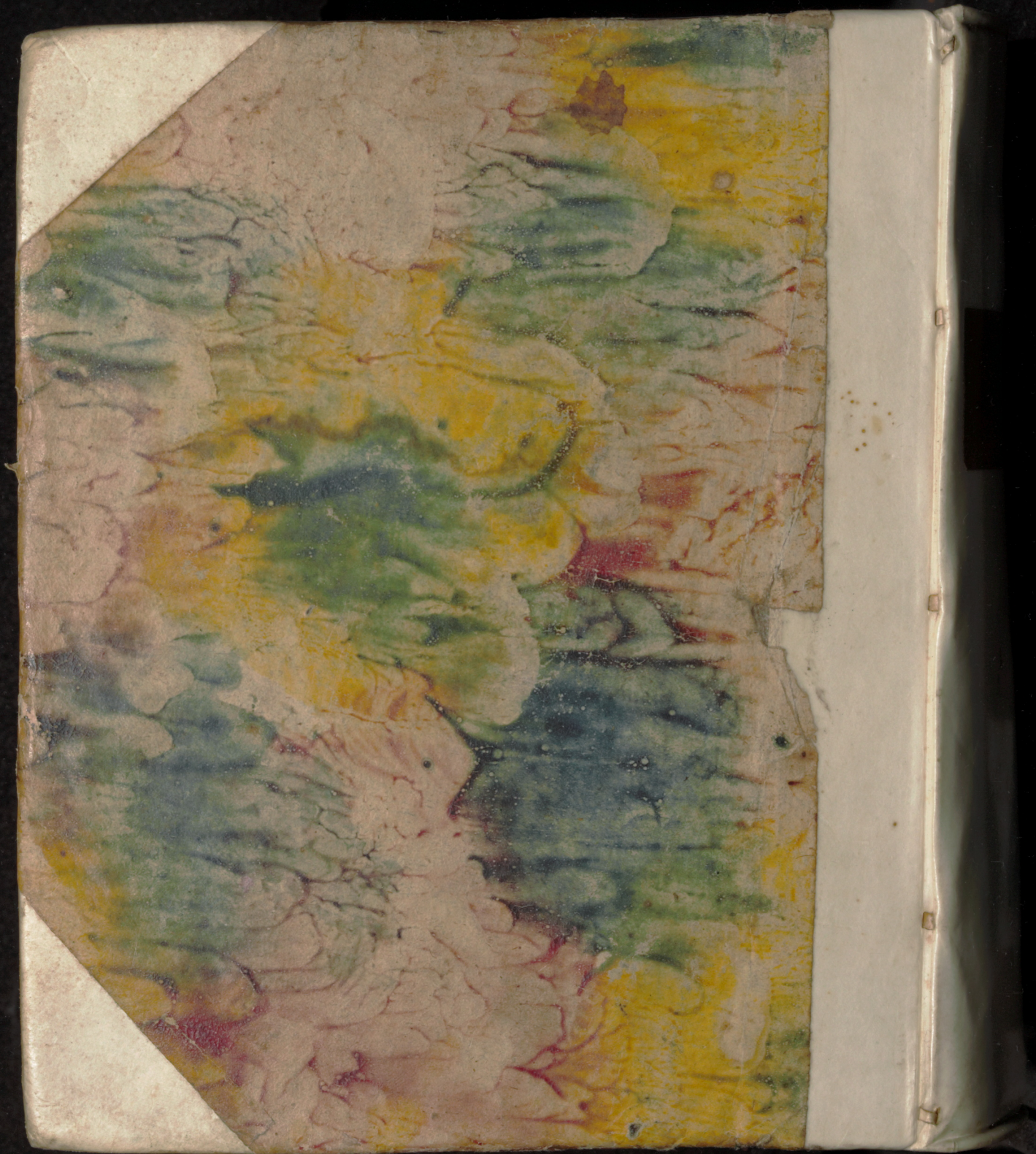
Paschae. Anno dlo 1800 LIII.

noxios producunt effectus, a nobis nunc expenden-
e hic quotidiana deprehendimus obseruatione, quod,
tenerorum delicatulorumque hominum molles ma-
corporis duri contrectatione aut tritu atteruntur,
tenera atque mollissima cum nerueis cutis papillis
r, immo nonnunquam destruantur dissoluanturque.
untur inflammatio, erosio cuticulae, hydatides, quid?
protrahatur talis inconsuetus labor, vesiculae gan-
Quod si porro saepius frequentiusque repetatur talis
dum nimis comprimit exprimitque liquida ex vasis
n palmae et plantae manuum pedumque: efficit
n illorum vasculorum, *hinc tegumenta illarum par-*
reddit. Subinde quoque ex inflammatione cutis,
nominauimus loco, nascuntur dein, postquam par-
tae iterum consolidatae sunt, clauī in digitis pedum,
ero ganglia et ossa sesamoidea. *Ex his itaque pa-*
poribus, loco motionis adhibitis, manus et pedes mi-
hinc ad multas actiones, quibus destinantur, minus ido-
er genesin autem excrecentiarum praeternaturalium
vicinas partes neruosas, et dolores inflammationes-

bus itaque, femellisque teneris nunquam conueniunt labores
inconsueti, motionis loco instituendi. Namque si vel
attendamus ad noxios effectus hic adductos: illis tamen,
eiusmodi labores nullum adferant delectamentum, nec
edio peragantur, neutiquam conducent: vt superiori iam
titum dedimus commentatione (§. XXVI.).

§. XXX.

ali porro hominum determinatione quaedam mo-
noxiae euadere possunt, si promiscue adhibeantur.
m illarum partes quasdam corporis singulariter ad-
e fit, vt, si in hominibus, qui singulari partis cu-
F 2 iusdam